

Leilighed til at udøve Indflydelse paa, hvilke Love og Regler der skal gjælde for hele Borgerfamfundet. Hvad Communen derimod angaaer, er det vel ganske vist, at ogsaa den har Sager at ordne og har med Anliggender at bestille, som gaae ud over det reent Deconomiske, det er ganske vist, hvad jeg ogsaa troer, at den ærede Forslagsstiller har omtalt, at der for Communerne f. Ex. bliver Spørgsmaal om at vedtage Regler for, hvorledes man skal forholde sig overfor Fattigunderstøttelse, overfor Skolevæsen osv., og at der forsaavidt virkelig er Spørgsmaal om Noget, der gaaer ud over den reent oeconomiske Sphære. Men paa den anden Side maa det erindres, at selv ved disse Spørgsmaal, hvor der er Tale om Fattigunderstøttelse og Skolesager, spiller det Deconomiske en væsentlig Rolle og har maaskee hidtil spillet den allerwæsentligste Rolle, og dernæst, at der er mange Forhold, hvor der virkelig maa siges ene og alene at være Tale om saadanne materielle Anliggender, som man i og for sig meget vel kunde tænke sig, at et privat dannet Interessentskab kunde have at afgjøre efter indbyrdes Overenskomst og Aftale. Man tænke f. Ex. paa Betvæsenet; der vilde jo dog Intet være til Hinder for, at et privat Selskab kunde forene sig i saadanne Forhold, at det kunde have Bete tilfælles at vedligeholde. Og saaledes kunde jeg nævne flere Exempler. Den ærede Rigsdagsmand for Odense Amts 7de Valgkreds (Corn. Petersen) har allerede gjort opmærksom paa, at det virkelig ikke er en tom Talemaade, naar der siges, at der paa det oeconomiske og finantzielle Omraade kan blive Spørgsmaal om forskellige Interesser hos de forskellige Samfundsklasser; jeg skal føie et yderligere Exempel til. Det er ifølge Communalloven overladt for en væsentlig Deel til Communalbestyrelsens Afgjørelse, om et større eller mindre Udgiftsbeløb skal lignedes paa Hartkornet eller paa Formue og Leilighed. Man tænke sig en Repræsentation sammensat af lutter Hartkornbesiddere, man vil da ogsaa kunne tænke sig, at der kunde være en Tilboielighed til at kaste en stor Deel af Udgifterne, for ikke at sige hele Udgiftsbeløbet, over paa Formue og Leilighed, for forsaavidt at lette Hartkornet; og omvendt, hvis

den største Deel af Medlemmerne af Communalbestyrelsen var Mænd, der ikke havde eller ialfald havde grumme lidt Hartkorn, saa kunde man godt tænke sig, at der kunde udvikle sig en Tilboielighed til at kaste hele Byrden over paa Hartkornet og ganske fritage Formue og Leilighed. Det lader sig saaledes virkelig ikke nægte, at der kan være forskellige Interesser tilstede, og det er altsaa ikke slaaende, naar man har gjort gjældende, at Huusmændene og Indsidderne, eller overhovedet de, der kun eie Lidt, i Reglen ere fuldkommen saa sparsommelige som de, der have Meget. Der er Ingen, der drager i Tvivl, at Huusmanden kan være ligesaa sparsommelig og ligesaa brav som Gaardmanden, eller at han kan være i Besiddelse af ligesaa megen Dygtighed som denne. Men det, der siges, det er, at Huusmandens Interesser kunne være forskellige fra Gaardmandens i forskellige Spørgsmaal, og naar der er saadanne forskellige Interesser tilstede, vil det heller ikke være rigtigt at ordne Repræsentationen paa en saadan Maade, at den ene Klasse af Interesser kan blive udelukket fra Baretagelse og blive trængt tilbage af Repræsentanter for den anden Klasse. Dersom den nuværende Lovordning var den, at samtlige Valg til Sogneraadene — for foreløbig at beskæftige mig dermed — laa i Hænderne paa Gaardmændene, saa vilde jeg finde det fuldkommen berettiget, om man fordrøede en Forandring; men det er jo ikke Tilfældet. Der er jo Leilighed for den store Klasse af Huusmænd og Indrister til at vælge Repræsentanter, og det er med Føie blevet sagt, at, dersom de ikke benytte denne Ret, er det deres egen Skyld; det er ikke en Feil ved Loven. Vilde man sige: men det er kun den mindre Halvdeel, der vælges af samtlige Vælgere, den største Part vælges af Gaardmændene, saa at Huusmændene altsaa ere udsatte for at blive undertrykkede af Gaardmændene, — saa siger jeg for det Første, at der jo ikke i Forslaget blot er Tale om at vende Forholdet om, men her er Tale om at stille Huusmændene saaledes, at de kunne vælge et meget større Tal end den saakaldte større Halvpart. Der er jo Tale om at stille Forholdet saaledes, at de paa mange Steder kunne